

Jak pracować z podręcznikiem *START*?

START 1

– prezentacja podręcznika do nauki języka polskiego na poziomie A0

Ogólna prezentacja materiału

*Start 1*¹ to kompleksowy materiał do nauki języka polskiego na poziomie A0, zawierający:

- podręcznik,
- materiały audio,
- zeszyt lektora wraz z komentarzem do podręcznika studenta, testami, dodatkowymi ćwiczeniami i grammi².

Start 1 jest podręcznikiem do nauki języka polskiego dla początkujących, który zakłada pracę metodą bezpośrednią już od pierwszej lekcji w celu zachęcenia ucznia do pełnego otwarcia się na komunikację w tym języku. Nauka z podręcznikiem *Start 1* zapewnia systematyczne przyswajanie nowych umiejętności komunikacyjnych potrzebnych w sytuacjach życia codziennego – przedstawiania się, zamawiania jedzenia w restauracji, robienia zakupów, zamawiania taksówki, rezerwacji biletów, organizacji spotkań, zapraszania itp.

Dzięki specjalnej konstrukcji podręcznika *Start 1*, możliwa jest nauka nowoczesną metodą, zgodnie z którą sprawności komunikacyjne traktowane są w sposób priorytetowy, a gramatyka pojawia się jedynie jako ich uzupełnienie. Prezentując gramatykę, świadomie rezygnujemy z niektórych form, koncentrując się na zautomatyzowaniu użycia tych najbardziej frekwencyjnych. Taki wybór materiału zachęca również uczniów do samodzielnego odkrywania i formułowania reguł gramatycznych, a to z kolei sprzyja ich zapamiętywaniu.

Podręcznikowi *Start 1* towarzyszy materiał audio, który daje uczniowi możliwość oswojenia się z językiem w naturalnej sytuacji jego użycia i pozwala rozwinąć kompetencję rozumienia języka mówionego.

¹ K. Dembińska, A. Małyska, *Start 1. Podręcznik do nauki języka polskiego na poziomie A0*, Warszawa 2010.

² K. Dembińska, A. Małyska, *Start 1. Zeszyt lektora*, Warszawa 2010.

Przygotowując materiał kierowałyśmy się zasadą, że zadaniem lektora nie jest sama prezentacja struktur języka, lecz takie przeprowadzenie lekcji, aby nauczyć danego materiału i utrwalić konstrukcje. Jesteśmy przekonane, że podręcznik *Start 1* zapewnia lektorowi pełen komfort pracy i pozwala w sposób efektywny nauczyć języka polskiego na poziomie *survival*. Natomiast dla uczniów jest szansą na naukę języka w stopniu pozwalającym na podstawową komunikację i porozumienie się w prostych sytuacjach życia codziennego już po około 60 godzinach nauki.

Podręcznik *Start 1* rozwija każdą z podstawowych sprawności językowych: słuchanie i rozumienie, mówienie, czytanie oraz pisanie, traktując je jednak w sposób odpowiadający potrzebom ucznia na tym etapie nauki.

Okoliczności powstania podręcznika

W 2004 r. otworzyłyśmy szkołę języka polskiego Klub Dialogu. Dzięki doświadczeniom zdobytym w pracy w innych szkołach, od samego początku było dla nas jasne, że filarem profesjonalnej szkoły jest metoda, a co za tym idzie dobry, sprawdzony podręcznik, adekwatny do poziomu ucznia, przyjazny zarówno uczniowi, jak i lektorowi.

Autorska metoda Klubu Dialogu opiera się na trzech podstawowych filarach:

1. **Komunikacja** – program zakłada koncentrację na komunikacyjnych aspektach języka i im podporządkowuje wprowadzanie zagadnień gramatycznych. Takie podejście pozwala skupić się na umiejętnościach komunikacyjnych, które są najważniejsze z punktu widzenia ucznia.

2. **Polski po polsku** – na efektywność nauki wpływa także konsekwentne posługiwanie się w czasie lekcji jedynie językiem polskim. Już od pierwszych lekcji uczeń jest prowokowany do pełnego otwarcia się na komunikację w tym języku.

3. **Każda lekcja to nowe umiejętności** – poprzez umiejętne planowanie procesu nauki, kompetencja językowa ucznia wzrasta po każdej lekcji. Zadaniem lektora jest taka realizacja programu, aby każda kolejna lekcja była znaczącym krokiem w kierunku osiągnięcia umiejętności określonych dla każdego poziomu nauki Klubu Dialogu.

Konsekwencją stosowanej przez nas metody było opracowanie podręcznika *Start 1* ściśle opartego na tych założeniach. Wypełnił on niszę na rynku podręczników do nauki języka polskiego jako obcego, ponieważ większość dostępnych materiałów koncentrowała się na

wprowadzaniu skomplikowanych zagadnień gramatyki polskiej bez ich właściwej gradacji i w oderwaniu od aspektów komunikacyjnych, kluczowych dla obcokrajowca próbującego odnaleźć się w nowej rzeczywistości językowej. Podręcznik *Start 1* jest na tym tle wyjątkowy; od samego początku pozwala wprowadzać ważne sprawności komunikacyjne, a gramatykę traktuje w sposób pomocniczy i odpowiednio ją dawkuje. Podręcznikowi towarzyszy materiał audio, który pomaga uczniowi oswoić się z językiem w naturalnej sytuacji jego użycia i rozwija kompetencję rozumienia języka mówionego. Istotnym elementem materiału *Start 1* jest duży wybór ćwiczeń, które gwarantują dokładne utrwalenie sprawności językowych oraz dwa testy i seria gier do wykorzystania na odpowiednim etapie nauki. Zasady pracy z podręcznikiem według metody Klubu Dialogu ujęte zostały w *Zeszycie Lektora*.

Podstawowe założenia dotyczące sposobu pracy z uczniem zostały opracowane w 2004 r., na początku funkcjonowania szkoły, równoległe została napisana pierwsza wersja podręcznika. Zarówno sam podręcznik jak i metoda były testowane i weryfikowane do 2008 r. w czasie naszych kursów instytucjonalnych i grupowych w szkole. W tym czasie na bieżąco wdrażaliśmy drobne poprawki, jednocześnie szkoląc lektorów do pracy zgodnie z metodą. W 2008 r. postanowiliśmy w sposób systematyczny przebudować istniejący podręcznik. Prace polegały na rozbudowaniu podręcznika, przeformułowaniu układu zagadnień, odświeżeniu zawartości. Oprócz tego dla podręcznika opracowano nową szatę graficzną, nagrano nową płytę CD, napisano *Zeszyt Lektora*. Prace te zakończono w kwietniu 2010 r. W takiej – dokładnie przetestowanej i udoskonalonej wersji – podręcznik został wydany drukiem w sierpniu 2010 r.

Obecnie pracujemy nad nowym elementem projektu, jakim jest e-learning oraz druga część podręcznika – *Start 2*.

Odbiorcy podręcznika

Podręcznik *Start 1* jest przeznaczony do nauki osób dorosłych. Doświadczenie w pracy z cudzoziemcami pozwoliło nam sformułować wnioski dotyczące ich oczekiwań i potrzeb wobec kursów języka polskiego zarówno w aspekcie organizacyjnym, jak i merytorycznym. Nasze obserwacje zostały potwierdzone dzięki przeprowadzonej wśród naszych uczniów ankiecie, która była dla nich okazją do wyrażenia opinii na temat doświadczeń związanych z nauką języka, organizacją procesu nauki, oczekiwaniami wobec szkoły, lektora i lekcji.

Najczęstsze postulaty to:

- maksymalna orientacja na rzeczywiste potrzeby,
- dobór materiału leksykalnego i gramatycznego dostosowany do potrzeb i możliwości na najniższym poziomie zaawansowania,
- systematyczny rozwój wszystkich sprawności,
- dostateczna liczba ćwiczeń dla poszczególnych sprawności,
- intensywny trening fonetyczny,
- potrzeba nauki w oparciu o jeden kompletny materiał.

Warto również podkreślić, że dobrze skonstruowany podręcznik może ułatwić pracę nauczycielowi, oszczędzić jego czas i urozmaicić prowadzenie lekcji.

Wracając do odbiorców podręcznika – pisząc go dla osób dorosłych, bardzo dokładnie zastanowiliśmy się, jakie dobrodziejstwa i trudności wiążą się z takimi uczniami. Naszym zdaniem tym, co charakteryzuje dorosłych, jest przede wszystkim silna motywacja do nauki języka, która z jednej strony pozytywnie wpływa na sam proces nauki, z drugiej jednak jest dodatkowym obciążeniem dla nauczyciela, który musi dołożyć wszelkich starań, aby nie tylko jej nie zaprzepaścić, ale również w miarę możliwości ją zwiększyć. Mając to na uwadze, staraliśmy się, po pierwsze, bardzo starannie układać materiał i stopniować trudności tak, aby opanowanie kolejnych partii było łatwe i przynosiło gratyfikację w formie bardzo konkretnych sprawności komunikacyjnych, po drugie, wielokrotnie umożliwialiśmy uczniom samodzielne odkrywanie reguł rządzących językiem. Te dwa zabiegi przyczyniły się do tego, że satysfakcja z nauki języka i motywacja w trakcie kursu są utrzymywane na wysokim poziomie. Jesteśmy świadome, że niestety, obok korzyści z nauczania dorosłych istnieje również wiele trudności i przeszkód, które musiałyśmy wziąć pod uwagę, konstruując nasz podręcznik. Są to między innymi: nieregularność uczestnictwa w zajęciach, brak czasu na naukę własną, utrwalone przyzwyczajenia, określone oczekiwania odnośnie technik nauczania, obawa przed śmiesznością i lęk przed krytyką. Jak próbujemy temu zaradzić? Przede wszystkim proponujemy wiele ćwiczeń automatyzujących, umożliwiających dokładne opanowanie zarówno słownictwa, jak i każdej konstrukcji – na lekcji pod kontrolą nauczyciela. Poza tym w *Zeszytach Lektora* znajdują się uzupełniające gry i ćwiczenia dopasowane do konkretnych lekcji, dwie duże sekcje powtórzeniowe oraz dwa testy po lekcji 5. (w połowie podręcznika) i po 10. (na jego zakończenie). Jeśli chodzi o opanowanie lęku przed używaniem języka,

podobnie jak w kwestii utrzymywania wysokiej motywacji do nauki, kluczowe wydaje nam się staranne stopniowanie trudności i stwarzanie sytuacji, w których uczeń jest w stanie odkryć regułę rządzącą językiem oraz zastosować zdobyte umiejętności, budując samodzielnie strukturę analogiczną do poznanej na lekcji, wypełnioną własnymi treściami.

Wybór nauczanych treści

Interakcje, w jakie wchodzi osoba na początkowym etapie nauki, nie są interakcjami osobistymi. Wiąże się to zarówno z naturalnymi sytuacjami, przed którymi staje osoba przebywająca od kilku dni w nowym kraju, jak i z niewielkimi siłą rzeczy umiejętnościami. Stąd na początkowym etapie nauki rezygnujemy z opisywania zainteresowań i upodobań, opisywania czynności dnia codziennego³, a opisywanie rodziny pojawia się dopiero w lekcji 8.

Zamiast tego w pierwszej części podręcznika skupiamy się na interakcjach bezosobowych (publicznych), takich jak: prezentacja w relacjach zawodowych, zakupy, zamawianie jedzenia w restauracji, zamawianie taksówki, pizzy, rezerwowanie biletów, organizacja tygodnia pracy.

Wierzmy, że taki wybór treści odzwierciedla faktyczne sytuacje, którym w pierwszej kolejności musi sprostać osoba rozpoczynająca naukę na poziomie A0.

Metoda stosowana w podręczniku *Start 1*

Zróznicowanie metod nauczania języków zasada się na czterech głównych czynnikach: roli języka ojczystego, stosunku do gramatyki, technikach nauczania oraz zasadach nauczania. Tworząc metodę stosowaną w naszej szkole i opracowując podręcznik, korzystałyśmy naturalnie z najbardziej spopularyzowanych metod nauki języka, biorąc z nich to, co wydawało nam się najcenniejsze w pracy na najniższym poziomie zaawansowania.

Nasza metoda zakłada:

- wyeliminowanie z procesu nauki ojczystego języka ucznia,
- precyzyjny dobór materiału i staranne jego uszeregowanie,
- pomocniczą rolę kontekstu i sytuacji, w której odbywa się rozmowa,
- rezygnację z komentarzy gramatycznych i analizy materiału językowego,
- ekspozycję na działanie danych językowych służącą doprowadzeniu ucznia na reguły rządzące językiem,

³ Te tematy znajdują się w podręczniku *Start 2*.

- wielokrotne powtarzanie materiału w celu wyrobienia nawyku językowego,
- wyeliminowanie stresu towarzyszącego nauce i tworzenie komfortowych warunków do efektywnego zdobywania wiedzy.

Wskazane elementy ilustrują nowe podejście do nauki jppo. Zajęcia od samego początku prowadzone są w języku polskim, przez co uczniowie prowokowani są do szybszego otwarcia się na komunikację. Zadanie to ułatwia lektorowi *Zeszyt Lektora* – materiał pomocniczy, który dokładnie opisuje sposób prowadzenia zajęć.

Opracowywany program e-learningu będzie najbardziej innowacyjnym składnikiem naszej metody, dostępnym dla każdego zainteresowanego nauką języka polskiego, gdziekolwiek będzie.

Polecenia – ikonki

Aby uniknąć wprowadzania języka pośredniego, polecenia w podręczniku wyrażone są za pomocą znaków graficznych. Tylko w lekcji 1 ikony są opisane prostymi komendami. Uczeń zobaczy i usłyszy je wystarczająco wiele razy, aby zapamiętać pięć podstawowych poleceń używanych w podręczniku: „Proszę mówić”, „Proszę czytać”, „Proszę słuchać”, „Proszę numerować”, „Proszę pisać” (zob. rys. 1).

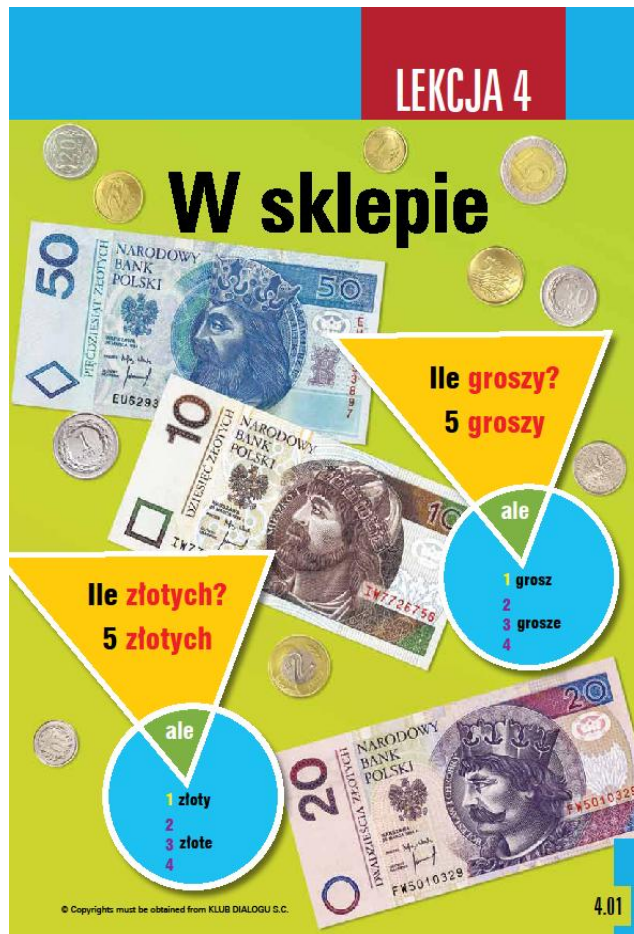
Rys. 1. Ikony symbolizujące polecenia

Wprowadzanie zagadnień gramatycznych

Wprowadzając nowe struktury językowe, staramy się robić to według ustalonego schematu, polegającego na: kontekstualizacji, prezentacji, automatyzacji, testowaniu, posługiwaniu się osobistymi przykładami oraz samodzielnym odkrywaniu reguł.

Każda seria dialogów zaprezentowana w podręczniku służy wprowadzeniu konkretnej umiejętności komunikacyjnej. Po przeprowadzeniu wszystkich towarzyszących im ćwiczeń, uczeń jest w stanie poradzić sobie w podobnej sytuacji; seria kończy się ćwiczeniami sprawdzającymi tę umiejętność.

Poniżej przedstawiamy fragment lekcji 4 poświęconej zakupom (zob. rys. 2).

Rys. 2. Lekcja 4

Pierwsza strona ma wprowadzić w kontekst zakupów, przy okazji pozwala zaprezentować i wyćwiczyć jedną z umiejętności niezbędną w tej sprawności komunikacyjnej, czyli odmianę słów *złoty* i *grosz*. Warto zwrócić uwagę, że uczeń ma podany materiał, który może poddać analizie, dzięki czemu jest w stanie odkryć regułę rządzącą tą odmianą. W *Zeszytach Lektora* zachęcamy zresztą, aby lekcję rozpocząć od analizy napisów na prawdziwych monetach i banknotach, co pozwoli uczniom wysunąć pewne hipotezy dotyczące odmiany bez sugerowania się treściami zapisanymi w podręczniku.

Kolejna strona lekcji 4 to wprowadzenie liczebników od 100 do 1000. Służą temu 3 ćwiczenia audio: 1a, 1b i 1c. W ćwiczeniu 1a uczeń słyszy liczebniki we właściwej kolejności. Nagranie można odtworzyć wielokrotnie, prosząc ucznia o powtórzenie usłyszanych liczb. Ćwiczenie 1b polega na tym, że uczeń słyszy liczby kolejny raz, teraz jednak nie są one

odtworzane we właściwej kolejności. Zadaniem ucznia jest wskazanie usłyszanego liczebnika, a więc zrozumienie i identyfikacja. Kolejne ćwiczenie – 1c – polega na zapisaniu usłyszanej liczby (jednak nie słownie), jest więc najtrudniejsze. Procedurę tę dokładnie opisujemy również w *Zeszycie Lektora*. Następnie przy użyciu nowopoznanych liczebników można ćwiczyć wcześniejsze formy *złoty* i *grosz*, łącząc w ten sposób dwie trudności, jednak już na takim etapie, kiedy obie są dobrze przyswojone (zob. rys. 3).

LEKCJA 4

1a numery

100 200 300 400 500 600 700 800 900 1000

1b

1c

.....

.....

2 PIENIĄDZE - złoty, złote, złotych

2 <i>złote</i>	75
115	219
328	534
31	822
612	963
499	101

4.02

Rys. 3. Lekcja 4

Następnym etapem lekcji jest wysłuchanie trzech dialogów (ćw. 3a), w *Zeszycie Lektora* zwracamy uwagę na to, że bardzo ważne jest, aby słuchając dialogów, uczeń nie patrzył na ich zapis (można po prostu zakryć dialogi kartką). Uczeń wysłuchuje dialogów jeden po drugim, po czym ma przypisać usłyszane scenki do trzech ilustracji podanych w ćwiczeniu. Ćwiczenie to służy wychwyceniu z dialogu najważniejszych informacji. Po wykonaniu tego etapu można przejść do ćwiczenia 3b, które polega na uzupełnieniu dialogów brakującymi elementami

podanymi w chmurce. Ćwiczenie to można wykonać na wiele sposobów w zależności od możliwości ucznia. Przede wszystkim zachęcamy, aby nie łączyć ze sobą różnych trudności, a więc uczeń nie powinien uzupełniać dialogów, słuchając ich. Powinien spróbować zrobić to sam, ponieważ ćwiczenie jest tak skonstruowane, aby zadanie to nie było zbyt trudne, a samodzielnie wykonane ćwiczenie jest źródłem satysfakcji. Po tej aktywności należy ponownie odtworzyć dialogi, aby uczeń mógł skontrolować poprawność swej pracy. W przypadku uczniów słabszych można całą sekwencję rozpocząć od wysłuchania dialogu, w ten sposób uczeń może, słuchając, skoncentrować się na zapamiętaniu pominiętych elementów dialogu. Pozostałe etapy należy wykonać bez zmian (zob. rys. 4).

LEKCJA 4

3a w sklepie

Sytuacja

Sytuacja

Sytuacja

3b

Sytuacja 1

Tom: Dzień dobry. Proszę „Gazetę Wyborczą” i bilet autobusowy.

Pani: bilet: ulgowy czy normalny?

Tom: Normalny.

Pani: Proszę. Coś jeszcze?

Tom: Tak. Ile kosztuje ten czarny długopis?

Pani:

Tom: Dobrze, proszę.

Pani: To wszystko?

Tom:

Pani: Proszę. Razem 9,70.

Sytuacja 2

Tom: Dzień dobry. Proszę jeden chleb i jogurt.

Pani: Jaki jogurt?

Tom: Waniliowy.

Pani: Proszę

Tom: Tak. Ile kosztuje brazylijska kawa?

Pani: 15 zł.

Tom: Nie, dziękuję, ale proszę herbatę Tetley.

Pani:

Tom: Tak.

Pani: Proszę

Sytuacja 3

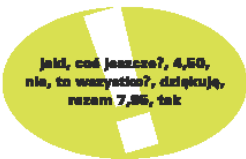
Tom: Dzień dobry. Proszę kaszę z miodem.

Pani: To wszystko?

Tom:, proszę jeszcze kanapkę z serem i pomidorem.

Pani: Proszę, razem 18,90.

Tom:

4.03

Rys. 4. Lekcja 4, ćw. 3a i 3b

Ostatnim etapem jest ćwiczenie 3c, które polega na uporządkowaniu kolejnych kwestii dialogu. Tak jak w poprzednim ćwiczeniu, zachęcamy do tego, aby uczeń spróbował wykonać je samodzielnie, używając nagrania tylko w celu sprawdzenia. Cały cykl kończy kompletny dialog, który uczeń i lektor mogą wspólnie odczytać. Zauważyliśmy, że na tym etapie nauki

ważne dla ucznia jest to, aby miał kompletną, poprawną wersję tekstu, do której może w razie wątpliwości wrócić. Oczywiście zdajemy sobie sprawę, że ćwiczeń poświęconych tym samym trzem dialogom jest bardzo dużo, ale jest to nasz celowy zabieg służący z jednej strony starannemu oswojeniu ucznia z treściami pojawiającymi się w dialogach, z drugiej zaś umożliwiającą lektorowi wybór tych aktywności, które są cenne dla konkretnego ucznia. Jak podkreślamy w *Zeszytcie Lektora*, nie ma konieczności wykonywania wszystkich ćwiczeń w czasie jednej lekcji, niektóre z nich można pominąć lub potraktować jako materiał powtórzeniowy na kolejną lekcję (zob. rys. 5).

LEKCJA 4

3c

L23

Sytuacja 1

- Dzień dobry. Proszę „Gazetę Wyborczą” i bilet autobusowy.
- To wszystko?
- Normalny.
- Proszę. Razem 8,70.
- Tak. Ile kosztuje ten czarny długopis?
- Jaki bilet: ulgowy czy normalny?
- Dobrze, proszę.
- Proszę. Coś jeszcze?
- Tak.
- 4,50.

Sytuacja 2

- Jaki jogurt?
- Tak. Ile kosztuje brazylijska kawa?
- Proszę. Coś jeszcze?
- 15 zł.
- Nie, dziękuję, ale proszę herbatę Tetley.
- To wszystko?
- Waniliowy.
- Dzień dobry. Proszę jeden chleb i jogurt.
- Tak.
- Proszę, razem 7,95.

Sytuacja 3

- To wszystko?
- Proszę, razem 18,90.
- Dzień dobry. Proszę kawę z mlekiem.
- Dziękuję.
- Nie, proszę jeszcze kanapkę z serem i pomidorem.

Rys. 4. Lekcja 4, ćw. 3c

Konstrukcje

Warto zwrócić uwagę na kończące tę serię dialogów KONSTRUKCJE (zob. rys. 6).

Rys. 6. Konstrukcje

Konstrukcje w tej i pozostałych lekcjach służą zebraniu zagadnień gramatycznych, z którymi uczeń zapoznał się przy okazji pracy z dialogami. Dopiero na tym etapie poświęcamy uwagę regułom rządzącym daną konstrukcją. Wychodzimy od prezentacji konstrukcji w naturalnym kontekście komunikacyjnym, dopiero gdy uczeń usłyszy je kilkakrotnie, zrozumie i na końcu przeczyta, pokazujemy je wyizolowane i skupiamy się na ich budowie. Widać to również na kolejnej stronie, gdzie prezentujemy zdania z biernikiem poprzez zestawienie ich ze znanymi już zdaniami z mianownikiem. Oczywiście, nie używamy nazw przypadków. Odwołujemy się natomiast do ewidentnego kontekstu, który pozwoli uczniowi zapamiętać, że w sytuacji zakupów, zawsze gdy buduje zdanie z formą *proszę*, modyfikacji ulegnie rzeczownik zakończony na *-a* (zob. rys. 7). Jak pisałyśmy wcześniej, na tym poziomie zaawansowania rezygnujemy z podawania wyjątków, wychodząc z założenia, że nauka języka powinna odbywać się metodą spirali, tzn. wielokrotnie w trakcie nauki wraca się do już omówionych zagadnień, dokładając nowe elementy i poszerzając kompetencje.

Rys. 7. Przykłady zdań z formą *proszę*

Odmiana czasowników

Podobną zasadę przyjęliśmy przy odmianie czasowników. Zarówno czasownik *nazywać się*, jak i wszystkie pozostałe, przedstawione są w podręczniku *Start 1* tylko w liczbie pojedynczej jako bardziej frekwencyjnej na tym poziomie. Na początkowym etapie nauki uczniowie zazwyczaj akceptują takie rozwiązanie i nie oczekują przedstawienia form liczby mnogiej⁴. Należy zaznajomić ucznia ze sposobem odmiany czasownika i wyraźnie podkreślić, że formy *pan*, *pani* są formami oficjalnymi, natomiast forma *ty* jest używana w sytuacjach nieoficjalnych.

Ćwiczenia automatyzujące

Jak już wspominałyśmy, wychodzimy z założenia, że lekcja służy nauczaniu. Aby wykształcić u studenta nawykowe opanowanie tworzenia danej struktury i manipulowania nią, proponujemy duży wybór prostych ćwiczeń automatyzujących zarówno w podręczniku, jak i w *Zeszycie Lektora*, między wprowadzeniem materiału a samodzielnym ćwiczeniem. Chodzi tu o ćwiczenie poszczególnych struktur składniowych, które polega na ciągłym powtarzaniu tego samego wzorca i wypełnianiu go za każdym razem inną treścią leksykalną (zob. rys. 8). Ważne jest to, że w czasie takiego drylu jednocześnie ćwiczymy i kontrolujemy – nauczyciel

⁴ Liczba mnoga zostaje wprowadzona w drugiej lekcji podręcznika *Start 2*.

musi kłaść duży nacisk na poprawność produkcji studenta, poprawiając starannie wszystkie pojawiające się błędy.

LEKCJA 4

4a

To jeest sok pomarańczowy.	Proszę	sok pomarańczowy
To jeest kawa kolumbijska.	Proszę	kawę kolumbijską
To jeest małe piwo.	Proszę	małe piwo
To jeest sok pomidorowy.	Proszę	
To jeest biała kawa.	Proszę	
To jeest zupa pomidorowa.	Proszę	
To jeest czerwone wino.	Proszę	
To jeest zielone jabłko.	Proszę	
To jeest jogurt ananasowy.	Proszę	
To jeest zielona herbata.	Proszę	

4b ile kosztuje? ile kosztują?

Kawa kosztuje 6,99 zł.	Frytki kosztują 3,50 zł.
..... kosztuje kosztują

gazeta 2,80 zł.	papierosy 9,30 zł.
jogurt 1,49 zł.	banany 3,99 zł.
piwo 3,99 zł.	pralinki 16,60 zł.
bilet 2,40 zł.	chusteczki 0,70 zł.
chleb 2,20 zł.	dżinsy 289,99 zł.
sól 11,80 zł.	chipsy 4,56 zł.
dlugopis 4,50 zł.	krakersy 3,20 zł.
woda 2,10 zł.	lody 2,18 zł.

Rys. 8. Przykłady ćwiczeń automatyzujących

Oczywiście, po wykonaniu drylu w formie pisemnej w podręczniku, można identyczny albo bardzo podobny dryl wykonać w innej formie bądź w oparciu o inne materiały, np. metodą prostej substytucji, podając uczniowi wyrażenie, które ma być zmodyfikowane na kartce lub ustnie.

Ćwiczenia kontrastujące

Trudniejszym etapem jest wykonanie ćwiczeń kontrastujących – uczeń będzie zmuszony do dokonania wyboru między ćwiczoną strukturą a jakąś inną lub kilkoma innymi, uprzednio już ćwiczonymi, z którymi można ją najłatwiej pomylić. Zadanie tego rodzaju spełnia bardzo ważną funkcję, bo służy powracaniu do przećwiczonego materiału, a zarazem stanowi uzupełnienie procesu przyswajania nowej konstrukcji. Ćwiczenie jakiegoś elementu w izolacji

nie jest tak ważne, jak ćwiczenie tego samego elementu poprzez zestawienie go z innymi i zmuszenie ucznia do dokonania wyboru.

Ćwiczenia sytuacyjne

Celem każdej lekcji jest nauczenie studenta samodzielnego posługiwania się daną strukturą w realnej sytuacji, dlatego ukoronowaniem poszczególnych sekwencji ćwiczeń jest udział ucznia w analogicznej sytuacji komunikacyjnej, jak np. w ćw. 4c – odegranie scenki zakupów (zob. rys. 9). W tej fazie uczeń reaguje na bodźce sytuacyjne. Jego uwaga skoncentrowana jest w mniejszym stopniu na formie, a w większym na treści wypowiedzianych przez niego zdań, choć – z uwagi na liczbę wykonanych ćwiczeń automatyzujących – forma powinna być na tym etapie poprawna. Same sytuacje mogą być wprowadzane przez nauczyciela słownie bądź przy pomocy środków audiowizualnych, a uczeń ma za zadanie reagować na nie w wyćwiczony sposób.

Rys. 9. Ćw. 4c

Materiały audio

Podstawą doboru materiału audio jest praktyczny charakter ćwiczeń na rozumienie ze słuchu.

Przygotowując materiały audio, przyjęliśmy następujące założenia:

- poziom materiałów jest adekwatny do poziomu nauki,
- słuchanie ma charakter selektywny,
- zadania ucznia zostają bardzo dokładnie określone przed rozpoczęciem słuchania,
- sprawdzając rozumienie ze słuchu, koncentrujemy się tylko na tej umiejętności,

- rezygnujemy z globalnego tłumaczenia i wyjaśniania materiału.

Istotna jest także znajomość technik rozwijania sprawności rozumienia ze słuchu, m.in. wprowadzenie ćwiczeń poprzedzających słuchanie, ćwiczeń towarzyszących i następujących po usłyszeniu tekstu.

Fonetyka

Podkreślamy konieczność ćwiczenia wymowy od pierwszego etapu nauki – wymowa jest niezbędnym warunkiem bycia rozumianym. Nieprawidłowa wymowa w o wiele większym stopniu zaburza efektywną komunikację niż popełniane błędy gramatyczne. Nauczanie wymowy zakłada naukę rozpoznawania dźwięków, a następnie ich produkcję.

Ćwiczenia fonetyczne pojawiają się na końcu każdej lekcji i opierają się na zasadzie kontrastu – pokazujemy polską głoskę w opozycji do standardowych głosek znanych cudzoziemcom. Poniżej przykład ćwiczeń na opozycję l – ł (zob. rys. 10).

LEKCJA 4

fonetyka

l - ł

8a

l

lody
mleko
bilet
mineralna
ziołony
lampa

ł

zioty
mały
słucham
biłoto
masło
długopis

8b

blask, kilometr, lata, balet, towi, wstak, błogo,
cało, głowa, kataran, lala, miłdety

8c

l czy ł

ma a, d ugi, izak, ki ka, Bu garia, wi k,
kró ik, bia y, b ogo, ot, krop a, uk, akomy,
nauczycie , imonka, apa, nawa , wie e

8d

kolata, wolatem, wisty, balowaty, latata
blekowat, blagall, pobladta, lata

4.11

Rys. 10. Przykład ćwiczeń fonetycznych na opozycję l – ł

Słownik

Zamieszczony po każdej lekcji słownik ma być przede wszystkim pomocą dla ucznia w porządkowaniu nowego słownictwa. W dużej mierze od uczącego się zależy, w jaki sposób zechce z niego korzystać. Może wpisywać znaczenie nowych słów na lekcji pod kontrolą lektora lub pracować samodzielnie. Praca ze słownikiem jest też okazją dla lektora do sprawdzenia, na ile uczeń opanował słownictwo występujące w danej lekcji (zob. rys. 11).

Rys. 11. Słownik

Podsumowanie

Od samego początku stosowania podręcznika obserwujemy jego wysoką efektywność. Starannie badamy wyniki osiągnięte przez studentów, ich zadowolenie oraz satysfakcję lektorów pracujących naszą metodą. Lektorzy stosujący nasz podręcznik podkreślają komfort pracy, który wynika z kompleksowości naszej oferty – podręcznik, materiały audio, testy, gry, dodatkowe ćwiczenia i stała pomoc metodyczna oraz regularne szkolenia.

Podręcznik *Start 1* okazał się odpowiedzią na potrzeby rynku i klientów zainteresowanych nauką polskiego. Studenci cenią sobie systematyczne wprowadzanie nowych zagadnień komunikacyjnych, dzięki czemu po każdym zajęciu mają poczucie, że nauczyli się czegoś

nowego, co mogą wykorzystać w życiu codziennym. Niezwykle ważną rolę odgrywa tutaj konstrukcja podręcznika, który systematyzuje wiedzę i nie zarzuca ucznia niepotrzebnymi zagadnieniami gramatycznymi. Jego przejrzysta budowa pozwala skupić się na najważniejszych problemach, a rozdziały podsumowujące dają możliwość usystematyzowania dotychczasowych wiadomości.

Dwa testy przeprowadzane w trakcie nauki pozwalają ocenić postępy ucznia i są dla niego impulsem do pogłębiania wiedzy.

Informacje dla lektorów

Podręcznik *Start 1* jest nową pozycją na rynku podręczników do nauki jpjo. Jesteśmy ciekawe opinii osób pracujących z naszym materiałem i otwarte na wszelkie sugestie, dlatego zachęcamy do wypełnienia ankiety na stronie www.startpolish.pl.

W sierpniu 2010 r., tuż po wydaniu podręcznika, wiele instytucji zajmujących się nauczaniem jpjo – uniwersyteckie wydziały polonistyki, instytuty kultury polskiej, szkoły prywatne i wiele innych – otrzymało egzemplarze naszej książki w celu przetestowania. Ciągłe spływają opinie, które są bardzo cenne w momencie tworzenia drugiej części podręcznika *Start*.

W szkole Klub Dialogu prowadzimy cykliczne szkolenia oraz prezentację serii *Start* – harmonogram znajduje się na naszej stronie. Zachęcamy do udziału!